

Eesel habemeajaja juures

Rossini koomiline ooper „Sevilla habemeajaja“ Estonia Teatris

Lavastaja — Georg Malvius, dirigendid — Vello Pähn ja Jüri Alperen, kunstnikud — Lars-Erik Linden ja Mathias Clason

Esietendus 23. veebruaril

Lavastaja Georg Malvius võitis jäägitult eestlaste südamed muusikaliga „Viuldaja katusel“ ja mõistagi oodati temalt uut tööd suurte lootustega. Rossini ooper on lavastaja nägemuses tavapärasest mõneti erinev, ootamatusi on küllaga, kuigi nii suurt tabamust, nagu oli „Viuldaja...“ lavastus, seekord ei tulnud.

Georg Malvius on viinud loo tegevuse Sevilla linnast külaolustikku. Ooperi avamängu elegantsele kergusele on rohmakavõitu doktor Bartolo maja lavakujunduses (kunstnik Lars-Erik Linden) üsna suureks kontrastiks, aga sellega silm harjub. Bartolo majja on kunstnik kujundanud rõdukoruse kahe trepiga, mis lavastuses elavat kasutamist leiab. Kostüümikunstnik Mathias

Clason on Lars-Erik Lindeniga astunud ühte jalga ja loonud dekoratsioonidega haakuvad kostüümid (kuigi Bartolo teenijate omad ehk liiga räbalapundarde moodi).

Režii plusspoolele kuuluvad etenduse liikuv tempo, rollidele selgete karakterite loomine, terve hulk koomilisele ooperile omaselt vajalikke misanstseene (Bartolo — don Basilio, Bartolo — krahv Almaviva don Alonsona, mõned Figaro stseenid jt.). Samas on lavastuskontseptsioonis ka rida küsitavusi. Näiteks I vaatuse lõpp, mis on lahendatud Suure Tundmatu sekkumisega (järsk pimedus, nagu oleks elektrikorgid läbi põlenud, vahtkonna rehad-sirbid asendunud tänapäevaste vihmavarjudega, osalistele torgatakse kätte kunstküünlad), millele ei ole aga alust ei muusikas ega tekstis. Omaette probleem on kogu see loomaad — koer, eesel, kuked-kanad, kannaarilind. Kena väike nässu, kes laval oma koera-asju ajab ja toimekalt koerte-telegramme uurib jäi ühel etendusel krahv Almaviva poolt palgatud moosekantidele jalgu, sümpaatne eeslike tikub mõne etenduse

ajal liigselt tegutsema ja Figaro tähtsaim aaria ei pääse siis vajalikult mõjule, trepialuses sibilivaid kanu kutsus kukk ühel etendusel korrale uhke kiremisega Rosina suure aaria ajal jne. Sellest kõigest tekkis tunne, et lavastaja peab meie publikut võrdlemisi primitiivseks ja vaatajaid on vaja eesliga peibutada. Mõnede rollide viimine grotesksuseni (Ambrogio, Berta) tundus liialdusena ja doktor Bartolo üle naermine hakkas muutuma mõnitamiseks.

Esitajatest

Solistidest hiilgab üle kõige Taimo Toomast. Suurepärase vokaaliga — vaba ja loomulik laulmine, hea tehnika ja diktsioon, fraas allumas mõttele. Tema Figaro paneb oma ülekeeva temperamendiga ja liikuvusega uskuma, et just selline mõnus kelm suudab olla „Figaro siin, Figaro seal“ ja sõlmida kokku-lahku mistahes suhetepuntraid. Üheks suuremaks meeldivaks üllatuseks oli Nadia Kuremi Rosina — säravalt ilus hää, kaunid koloratuurid, mänguliselt vahenditu ja siiras, väga naiselik ja usutav armumises. Samas rollis näitas Annika Tõnuri esietendusel taas oma vokaalset edasiminekut hääle ühtluse suunas. Tema Rosina tundus kavalam ja haritum. Kui Annika Tõnuri mängis võluvalt Rosinat, siis Nadia Kuremi lihtsalt oli Rosina.

Kõrget vokaaltehnilist taset näitasid mõlemad don Basilioid — Mati Palm ja teisel etendusel teda asendanud Karlis Miesnieks Läti Rahvusooperist. Nende rollilahendused (ka kostüümid) olid muidugi absoluutselt erinevad — tuli ju Karlis Miesnieks Riia teatri lavastusest —, aga ta sulas suurepärase partnerina ka siia etendusse. Nauditavad olid mõlemal Basiliol stseenid doktor Bartologa.

Teo Maiste ja Taisto Noor Bartolo osas viisid läbi küll sarnast liini, aga Taisto Noor oli

oma rollis selgem ja kindlam. Teo Maistel oli partii alles valmimisjärgus.

Krahv Almavivad Mati Kõrts ja Tomi Kuusisto olid oma lavakujus üllatavalt sarnased. Tomi Kuusistol on hiilgav koloratuurtehnika, aga I vaatuse tundus, et sellele kaardile paneb ta liiga palju. Alates II vaatuse don Alonso-stseenist hakkas siiski domineerima roll ja koloratuurid muutusid väljendusvahendiks. Väiksemates osades näitasid head koomiku-soont Bertad Urve Tauts ja Leili Tammel, Ambrogiod Villu Valdmaa ja Alari Põldoja, Fiorello Hans Miilberg ja Villu Valdmaa, Ohvitser Mati Vaikmaa.

Etendusi dirigeerisid Vello Pähn ja Jüri Alperen. Vello Pähna juhatusel oli esitus täpsem ja korrektsem, Jüri Alpereniga aga elusam ja emotsionaalsem.

Teisel etendusel kaastegevad külalised tõid kaasa lisaks keeltepaabelile (kõlas soome, läti, itaalia ja eesti keelt) ka improvisatsioonilisust ja osatäitjate pideva valmisoleku vajadus andis head pinget, kahjuks kohati küll täpsuse arvel.

Omaette probleem oli planeeritud teise etenduse (25. veebruaril) ärajätmine. Kui teater kuulutab välja kolm Figarot, siis peaksid nad olema suutlised ka seda rolli esitama. Publikule on ju täiesti ükskõik, mis asjaoludel keegi rolliks valmis ei ole või mis just täpselt oli kirjas lepingus lavastajaga. Domineerima jäi see, et teater ei olnud tükiga valmis ja et „Estonia“ jaoks on vaataja üks võrdlemisi tülikas nähtus, kes segab teatritegemist. Taoline enese maailmanabaks pidamine võib teatritele tulevikus kurjasti kätte tasuda, sest publik ei saa niisuguse suhtumise korral pidada teatrit usaldusväärseks.

„Sevilla habemeajaja“ finaali. Mati Palm (Don Basilio), Taimo Toomast (Figaro), Annika Tõnuri (Rosina), Mati Kõrts (krahv Almaviva) ja Mati Vaikmaa (Ohvitser), ees keskel on Teo Maiste pettunud doktor Bartolona.

HARRI ROSPU foto

PILLE PALM